

Första läsningen: **Jes 2:1-5** (*Herren samlar alla folk i Guds eviga frid*).

Nu tänder vi äntligen första adventsljuset. *Kom, alla av Jakobs ätt, låt oss vandra i Herrens ljus!* säger Jesaja (v. 5). Många klär sin balkong därhemma med blinkande lampor. Vår tro ska lysa, vara synlig som en stad på ett berg (Matt 5:14; Joh 8:12). Den kristna kyrkan är det orubbliga berget. Hon är byggd på klippan, på apostlarnas och profeternas grund (Ef 2:20). Vi är uppfyllelsen av Jesajas profetia om alla folkslag som ska följa Israels Guds vägar och stigar. Vi vill omvandla destruktivitet (svärd) till konstruktivitet (plogbillar). Adventstiden manar till *botgöring*. Ett sätt kan vara att lära sig förstå mer om sociala och ekonomiska orättvisor i världen. De förorsakar många krig (*Katolska kyrkans katekes*, nr 2317). Vi ber för de ansvariga. Må de göra plogbillar av sina svärd!

Andra läsningen: **Rom 13:11-14a** (*Vår räddning är nära*).

Första söndagen i advent är ”kyrkoårets nyårsmorgon”. Vi stiger upp. Jag är kristen. Jesu bud är *min arbetsdräkt*. Paulus använder en militär bild: den soldat som sover är oskyddad, det gäller att vakna och ta på sig rustningen. Vi ska kämpa med tron, hoppet och kärleken som vapen (1 Thess 5:8; jfr Ef 6:14-18; 2 Tim 2:3-4). Natten som övergår i dagen påminner om adventsljuset. Har du (eller din mor?) kvar din dopdräkt från den gången du som liten ”iklädde dig Kristus” (v. 14). Se, så liten den är – har du växt sedan dess i ditt kristna liv, närmare fullheten, fullvuxenheten i Kristus (Ef 4:13)?

Evangelium: **Matt 24:37-44** (*Håll er vakna och var beredda*).

Den ena tas med, den andra lämnas kvar. Varför? På ytan är vi likadana, men vissa fäster sitt hjärta vid sådant som leder bort från Gud, andra är förankrade i hoppet om Paradiset. När slutet närmar sig blir skillnaden tydlig. Varför kunde människorna på Noas tid inte åtminstone lära sig av djuren? De anade vart allting tog vägen och kröp i säkerhet i arken. Gud kallade dem dit. Men människorna festade vidare och hörde inte samvetets röst. De var som *de fem oförståndiga flickorna* som skulle vänta på brudgummen med inte brydde sig om att förbereda sig rätt och missade bröllopet (Matt 25:1-12). Vi vet inte när Jesus återkommer i härlighet. Det är bra för oss! Då kan vi leva i ständig förväntan, vakande i bön. Men Jesus kommer till oss redan nu under adventstidens botgudstjänster. Där står han i prästens person och väntar på att ge oss syndernas förlåtelse. Men vi prioriterar allt annat före vår själs hälsa. Vi missar Jesu besök. Må vi hinna bikta oss innan jul! Nådens tid är NU.

Alternativt evangelium till Första adventssöndagen: Matt 21:1-9

JESU INTÅG I JERUSALEM

Evangelisternas berättelser om Jesu intåg i Jerusalem är starkt överensstämmande. De små detaljer som skiljer dem åt kompletterar bilden till en övertygande helhet. Jesus väljer att komma till Jerusalem från Olivberget öster om staden. Enligt profeten Sakarja (Sak 14:4; jfr Hes 11:23) ska Herrens dag börja med domen över de fientliga folken, när han kommer från just detta berg och blir kung över hela jorden. Jesus väljer att komma ridande på en åsna. Matteus och Johannes (som annars inte brukar överensstämma i detaljer) ser denna händelse som en uppfyllelse av profetian om Fredskungen hos Sakarja (se Sak 9:9; jfr Jes 62:11 samt läsningen från julnatten: Jes 9:2-7; se även Katolska kyrkans katekes, nr 559). Denne kung skulle komma på en åsna, i motsats till militärer och erövrare som red på hästar.

Herren behöver dem (v. 3), ska lärjungarna svara om någon frågar varför de tar åsnan och dess föl. De är en bild av kyrkan som bär ut Jesus till människornas marknader, mötesplatser och agendor. Varje kateket eller förälder som försöker förklara Guds ord, varje kommuniionsutdelare som räcker fram Herrens kropp, är sådana tjänande djur som Jesus behöver.

Vi minns orden från profeten Jesaja (Jes 1:3): "Oxen känner sin husbonde och åsnan sin herres krubba, men Israel känner inte sin herre, mitt folk har inget förstånd." Maria som bar Jesus under sitt hjärta och födde honom i stallet mellan oxen och åsnan när hon var ovälkommen i Betlehem måste ha tänkt på detta ord när hennes son senare som vuxen red in i den syndiga staden. Israel känner inte sin herre: därför grät Jesus över Jerusalembornas brist på tro (Luk 19:41). Maria grät säkert med honom – mitt i den jublande folkmassan. Messias intåg i Jerusalem kom genast att övergå i tempelreningen, där Jesus angrepp dem som köpte och sålde i Guds hus. Tanken går till mackabeernas rening av templet blott några generationer innan (år 164 f.Kr). Jesu våldsamma aktion mot affärsverksamheten i Guds hus fulländar bilden av "stor uppståndelse i hela staden" (Matt 21:10-16) – en beskrivning som Matteus också använder när de vise männen kom till Herodes med nyheten om den nyfödde Messias (Matt 2:3). Staden surrade av rykten i båda fallen. Alla måste ta ställning. Förväntningen ökar på Jesus – liksom fruktan för honom.

Uttrycket "hosianna" betyder fräls oss! Det är (tillsammans med orden "välsignad han som kommer") hämtat från Ps 118:25-26 och är en fast del av judiskt liturgiskt liv liksom dessa ord är förankrade i vår mässa.

Jesus är efterlängtd och märkligt ovälkommen. Det avspeglar mänsklighetens

andliga läge inför varje ny adventstid. Må vi öppna portarna för Den som kommer under detta nya kyrkoår.

MÅNDAGEN FÖRSTA VECKAN I ADVENT

Första läsningen: **Jes 4:2-6** (*Den räddade skaran skall jubla*)

Krig, olyckor, korruption, deportationer, men framför allt folkets styvnackade motstånd mot Guds vilja (2 Mos 32:9), dess avgudadyrkan och otrohet mot förbundet ledde om och om igen till förtvivlan hos de trogna och fromma. Hur ska gudsfolket någonsin bli *Guds folk*? – det har många frågat sig. Gud renar folket genom prövningar. En liten fattig och ödmjuk rest – kvarlevan – ska frälsas. Det är dem som Jesus talar om i Saligprisningarna (Matt 5:3-12; jfr Luk 6:20-23). Vill du vara *skriven på listan bland dem som skall leva* (v. 3) så måste du först tvättas ren av hans två händer: ”domen” och ”reningen” (v. 4). Jesus band en handduk om livet och tvättade sina lärjungars fötter på skärtorsdagens kväll i nattvardssalen (Joh kap. 13). Så gör han med din själ när du nu i advent söker hans hjälp i **botens sakrament**. Sedan bygger han ett skydd över sina ödmjuka vänner: ett tak som skyddar mot middagshettan och skyfallen, d.v.s. mot Guds dom (v. 6). *I hans skugga får du vandra* (Ps 121:5). Är detta för gott för att vara sant? Nej, det är gripbart – i kyrkan.

Evangelium: **Matt 8:5-11** (*Många skall komma från öster och väster*)

Ödmjukhet talar till ödmjukhet. Jesus och den romerske officeren borde egentligen inte alls prata med varandra. Jesus hade all rätt att tiga – varför skulle han hjälpa någon som förtrycker hans folk? Varför skulle han bli *kultiskt oren* genom att gå in i denne hednings hus? Officeren representerar ett imperium som föraktar judar och plundrar dem på deras tillgångar – men han tror att Jesus har makt över sjukdomar. Nu ber han för sin slav (ordet ”tjänare” kan också betyda ”pojke” – kanske ett barn han hade med en slavinna?). Han hade kunnat skicka vilken soldat som helst – han har befäl över många – men han kommer personligen. Observera att han inte ber för sig själv eller någon betydelsefull person, utan för en slav. Romaren med det osympatiska jobbet är en *god* människa. Vi vet att han hjälpte judarna (Luk 7:5). Jesus gör sig omedelbart disponibel – han frågar honom respektfullt, som en tjänare talar till sin herre: *Skall jag då komma och bota honom?* (v. 7). Officeren vill inte göra Jesus oren och han litar på att Jesus kan bota på avstånd. Denne främling, som kanske tillbad romarnas avgudar och vars yrke var att döda, är vår andlige läromästare för alla tider. Precis som han står vi inför Jesus i mässan. Vi säger: *Herre, jag är inte värdig att du går in under mitt tak, men säg bara ett ord så blir min själ helad.*

Jesus – hjälp de som just nu både är sjuka och lever under slavliknande förhållanden.

TISDAGEN FÖRSTA VECKAN I ADVENT

Första läsningen: **Jes 11:1-10** (*På honom skall Herrens ande vila*)

Profeten Jesaja förutsåg det otänkbara: kung Davids dynasti skulle gå under, störta till marken som trädet faller för yxan. Detta blev verklighet när babylonierna ödelade Jerusalem år 587/586 f. Kr. Men Gud hade lovat att Davids ätt skulle härskas för evigt (2 Sam 7:16) – varför svek han detta löfte (Ps 89:39,45,47)? Det gjorde han inte: dynastin återuppstår i *det nya skottet* som skjuter upp ur roten. Endast genom att återgå till *trons rötter* (Bibeln, katekesen, omvändelsen) kan vi föra kyrkan vidare. Vi stärks då av den helige Andes sjufaldiga gåva (v. 2; jfr *Katolska kyrkans katekes*, nr 1831). Det gäller att inte bedras av världens yttre sken. Att se till att de bortglömda får ut sin rätt. Att tala hårt emot förtryckare. Våra församlingar verkar ibland lika förlamade och handfallna som det fällda trädet. Vi skulle vara *levande gemenskaper som påverkar vår omgivning*, men vi blir som gravkamrar ingen lägger märke till (Luk 11:44). Men kyrkan kan blomma upp och denna adventstid kan bli en ny början. Vi ska – som Abraham – hålla fast vid hoppet även där allt hopp är ute (jfr Paulus, se Rom 4:18). Gud skapar en ny värld. Jesus i krubban är barnet som sticker handen i kobrans bo utan att skadas (v. 8). Han är svag och bräcklig som skottet från roten (v. 1), men han ska bli ett fälttecken för alla folk (v. 10). Den Uppståndnes seger ger landet *kunskap om Gud* såsom havet är fyllt av vatten (v. 9). Solen ska glittra i detta havs vågor. Barn ska plaska där. Även djuren berörs av frälsningen.

Evangelium: **Luk 10:21-24** (*Jesus jublar av fröjd i Den helige anden*)

Jesaja förkunnade Andens ankomst – Jesus jublar över den i evangeliet. Skriftlärda och filosofer studerade böcker för att förstå världen. Profeter insåg Guds vilja och varnade folket för faror. Kungar säkrade sin makt och samhällets ordning. Men alla var de *kortsynta*. Ingen såg vad lärjungarna, dessa enkla fiskare från Galileen, nu får se: Gud träder in i världshistorien. Den når sin höjdpunkt när Jesus går omkring bland enkla människor och visar att Gudsriket har kommit. Adventstiden lär oss att Guds hemlighet bars av en ung gravid kvinna som varken var skriftlärd, bildad eller betydelsefull i omgivningens ögon. Denna kvinna bar sedan Guds Ord på sina armar, lekte med honom och lärde honom att skratta, sjunga och jubla. *Hennes* ankomst till världen var redan början på det Nya som Gud ville ge. Jesu glädjeutbrott är en återglans av Marias

ansikte, hon som ödmjukt jublade över att alla släkten nu skulle prisa henne salig (Luk 1:46-55). Guds hemlighet är Sonen. De som vill välkomna honom som Maria gör det genom yttre tecken. Vi inreder julkrubban, sätter dit ljus, mossa och figurer. De vise männen från Österland reste långt och offrade mycket för att se julkrubban. Vi har det lättare. Jesus är hos oss i kyrkan.

Ge mig, Fader, ett barns ande. Gör mig liten så att jag kan famna din storhet!

ONSDAGEN 30 NOVEMBER

DEN HELIGE APOSTELN ANDREAS, fest

Den helige fiskaren, aposteln ANDREAS, lärjunge till Johannes döparen, var en av de två första som Jesus kallade till lärjungar. Andreas förde sedan sin bror Simon Petrus till Jesus (Joh 1:35-51). Därmed är han förebild för alla som har syskon, han var redan ”människofiskare” (Matt 4:19) i sin egen familj! Om hans öde berättades i fornkyrkan att han missionerade bland skyterna vid Svarta havet och sedan i Grekland, där han mötte döden för sin tro. Han sägs ha korsfäst på ett X-format kors (Andreaskorset). Dagens fest är namnsdag för väldigt många: Alla som heter Andreas, Andrew, Andrea, André m. m. – eller Anders som vår biskop.

Dagens evangelietext (Matt 4:18-22) låter bröderna Simon Petrus och Andreas bli kallade av Jesus samtidigt och i ett ögonblick. I själva verket kan det ha varit en längre process (vilket Johannescitatet ovanför tyder på). Jesu ord om ”människofiskare” ska nog ses som ett kvickt, kreativt infall. I sig är bilden komisk och oförglömlig. Kanske ger den ett smakprov på den muntra, optimistiska stämning som rådde i kyrkans allra första tid i Galileen. Läsningen ur Romarbrevet (Rom 10:9-18) betonar **kyrkans behov av kommunikation** (tron bygger på förkunnelsen, jfr v. 17) och därmed av auktoriserade förkunnare, dvs. ett apostlaämbete (jfr ordet ”utsänd” i v.15). Men vi är alla varandras apostlar. Tron är något vi måste tala med varandra om, så att den inte förblir definitioner i en bok i hyllan som vi låter ”experter” uttala sig om.

Särskilda läsningar denna dag: Rom 10:9-18 och Matt 4:18-22

TORSDAGEN FÖRSTA VECKAN I ADVENT

Första läsningen: **Jes 26:1-6** (*Ett rättfärdigt folk får dra ditin, ett som håller tro*)

Profeten Jesajas tröstande ord till folket i Jerusalem har som historisk bakgrund det farliga maktspel som pågick kring det lilla Judariket mot slutet av 700-talet f.Kr. Jerusalems kung Ahas pressades av grannfolken att delta i uppror mot stormakten Assyrien i norr som de alla betalade tribut till. Vägrade han skulle trupper från Samaria och Aram anfälla honom. Gick han med på upproret riskerade han assyriernas vrede. Senare överväger han att söka stöd hos Egypten. Jesaja råder honom att ligga lågt och lita på Gud ("Vänd om och var stilla, då kan ni räddas, genom lugn och tillit vinner ni styrka", Jes 30:15). Det var klokt. Assyrierna krossade år 722/721 Samaria (= "den otillgängliga staden" i v. 5?). Jerusalem fylldes av flyktingar därifrån. Staden växte kraftigt och förstärktes. Jesaja lär oss att Gud kan vända upp och ner på allt och ge de svaga och osäkra styrka, fasthet och trygghet. Ahas skulle vaka, be och längta efter Guds hjälp. Gud bygger en stad åt oss. Denna stad är Kristus, och dess portar är öppna för alla som vill hoppas på honom. Advent är tiden då vi skådar framåt mot allt det han har lovat.

Evangelium: **Matt 7:21, 24-27** (*Den som gör min himmelske faders vilja skall komma in i himmelriket*)

Buddhistmunkar lägger vackra mönster av färgad sand, fina konstverk som de sedan (efter flera dagars ansträngning) sopar bort för att understryka alltings förgänglighet. Vi kristna ska göra precis motsatsen: bevara, stärka, bygga stabilt och hållbart i allt vi gör. Förgängligheten får inte vinna. Kyrkan bygger på **Guds bestående ord** som vandrar vidare från generation till generation – utan att underkasta sig tidernas och ideologiernas modeväxlingar (jfr Matt 16:18; 24:35). De mest förgängliga sakerna i världen – våra sandslott – är pengar, makt och framgång. Den som bygger på sådant kan inte värja sig mot de *stormar av frestelser* som livet kastar emot oss. Endast den som framför allt annat vill göra Guds vilja står fast (jfr Jak 1:22). *Herre, min klippa, min borg och min räddare* (Ps 18:3).

Jesu ord om huset på sand och huset på klippan är tagna ur hans egen arbetserfarenhet: vissa bygger stabilt, andra inte. I vår värld är det ofta också en fråga om pengar. I utvecklingsländer tvingas fattiga bo på lerig och brant mark, lätta offer för skyfall och stormar. Byggfuskar och slarv kräver dödsoffer. Starka hus skyddar oss. En jesuitpräst satt i sin ordens hus i Hiroshima och mediterade när USAs atombomb slog ned över staden den 6 augusti 1945. Han flög genom rummet och hamnade i andra hörnet. Utanför såg han att bara hans hus stod kvar, alla andra var jämnade med marken.

Jag väntar på Herren, jag längtar, jag hoppas få höra hans ord (Ps 130:5).
--

FREDAGEN FÖRSTA VECKAN I ADVENT

Första läsningen: **Jes 29:17-24** (*På den dagen skall de blindas ögon se*)

Under julnattens mässa kommer vi att höra de vackra orden från Jesaja om folket som vandrar i mörkret men ska se ett stort ljus (Jes 9:2 ff). Idag läser vi om att frodiga trädgårdar ska ersätta mörka skogar när Gud botar folkets brister (blindhet, dövhet, förtryck, fattigdom – det blir verklighet i Jesu engagemang, se Matt 11:5/ Luk 7:22). Folket kommer åter att respektera sin religion, lovar Jesaja. De visar intresse, söker insikt (v. 23-24). Må Gud låta oss se detta ske här i Sverige – i vår tid!

Med Gudsrikets ankomst ska hänsynslösa och orättvisa människor stoppas. Jesaja tänker på *våld och korruption* – de värsta hindren för utveckling i många länder idag. När den rika överklassen i ett land investerar alla sina pengar i utlandet står landet stilla. En falsk demokrati upprätthålls med politiker som alla ger varandra skulden för fattigdomen men bara söker egna fördelar. Protester slås ner med våld. Kriminella gäng bildas. Åt detta håll glider alla samhällen där människor slutar känna förpliktelser mot det gemensamma bästa. Hur är det med **dig**? Är du absolut hederlig? Skriver du sanna intyg och deklARATIONER? Du som deltar i din församlings rådsarbete bör våga ställa kritiska frågor: renoveras kyrkans kök av svartjobbare? Är bokföringen transparent och korrekt? Kontrollerar vi om kollekt och bidrag går till det de är avsedda för eller är vi *blinda* för vad som sker med dessa medel? Slarv, fiffel, stölder, ja övergrepp, uppkommer *överallt där någon inte tar sitt ansvar* och ersätter kontroll med naiv ”tillit”. *Din* korruptionsbekämpning börjar i biktstolen.

Evangelium: **Matt 9:27-31** (*Två blinda botas*)

Jesus är på väg hem. Två blinda går efter honom och ropar ständigt till honom att han ska bota dem. Det märkliga är att han hela vägen ignorerar dem och inte ger dem vad de vill ha. Först vid husets dörr, när de går ända fram till honom, vänder han sig till dem. Han vill veta om de verkligen tror att han kan hjälpa dem. Efteråt förbjuder han dem att tala om för någon hur det har gått till. Varför? Precis som dessa två stackare ropar vi ofta *Kyrie eleison* (Herre, förbarma dig). Men Jesus vill veta om vi verkligen menar vad vi säger, om vi älskar honom och vill följa honom, om vi vill söka honom själv och inte bara hans gåvor. I mässan har vi efter trosbekännelsen tillfälle att frambära församlingens ärenden inför Gud. Han är redo, han lyssnar. Men hur ofta tas det inte bara fram en lapp med gamla förböner och knappt någon bryr sig om det vi ska be om. Vi är redan mätta, nöjda, kalla och likgiltiga. Jesus testar oss, vill veta om vi är seriösa. Får han lov att beröra våra inre sår, vår fattigdom, vår blindhet? Gud vill ge oss allt, men främst tron – ett *inre* seende. Alla kan få den.

Men vi ska själva *önska att bli seende* och framföra denna önskan till honom – uppriktigt och intensivt.

Förslag till fredagsoffer: Jag ger Gud alla mina brister och ber honom hela dem.

LÖRDAGEN FÖRSTA VECKAN I ADVENT

Första läsningen: **Jes 30:19-21, 23-26** (*Han skall vara dig nådig när du ropar*)

Advent är en tid för särskilt nåd. Gud som har låtit sitt folk leva på ”svältkost” (v. 20) ska nu höra dess böner och välsigna det igen. Liksom blinda kan behöva någon som kan se vägen så att de inte går för mycket åt höger eller vänster ska *Guds vägvisare* – folkets heliga lärare – leda dem säkert framåt så att allt blir bra. De flesta av *våra* barns lärare bryr sig nog inte om Gud och skulle inte heller – som skollagen är nu – få dra in Gud i undervisningen om de ville. Jesajas vision låter oss drömma om en nation där *alla ämneslärare är kateketer*. Oavsett om barnen har matematik eller idrott lär de sig att möta Gud i allt och tacka honom. I *biologin* inser de den underbara ordningen i naturen som antyder Skaparens tankar. Skönheten i *musik* och *konst* lyfter dem uppåt mot den oändliga skönheten bakom allt. Glädjen i *rörelse* och *lek* låter dem tacka för livets gåva. *Solidaritet och vänskap* får dem att likna vår Fader i himlen. Bara en dröm? Drömmer vi den tillsammans kan den bli verklighet. USA hade en gång en president – Jimmy Carter – som var söndagsskollärare. Han fortsatte med det när han hade flyttat in i Vita Huset. Kunde han få in Gud i *det* schemat så kan vi alla.

Vad menas i v. 25-26 med ”den stora slaktens dag, dagen när torn skall falla” eller med det sju gånger förstärkta solljuset? Vi vet inte precis vad Jesaja tänkte på, men den andliga meningen är klar: inför Gud rasar *högmödet* och allt *mörker* fördrivs.

Evangelium: **Matt 9:35 – 10:1, 6-8** (*När han såg människorna fylldes han av medlidande med dem*)

Här är läraren som Jesaja såg. Han inte bara säger ”här är vägen!” utan han *är* vägen (Joh 14:6). Han lär ut socialt ansvarstagande genom sitt exempel. Jesus ser de fattiga massorna. I hans ögon är de som *får utan herde* – en bild med rötter hos profeten Jeremia (Jer 23:1-6; 50:6-7; 4 Mos 27:17). Jesus konstaterar bristen på vård och god undervisning och organiserar omgående ett program för detta med hjälp av de lärjungar han har utbildat. Programmet är geografiskt begränsat (v. 5-6) och därtill kostnadsfritt (”ge som gåva vad ni har fått som gåva”, v. 8).

Miljontals barn i världen har inte tillgång till lärare, bra mat och gratis vård. När Jesus talar om skörden som är stor är hans hungriga åhörarens första tanke nog bröd. Men bilden är andlig. Det behövs även mentala under. Jesus behöver vänner som inte bara vill dela plats med honom vid bordet, men som även vill ta på sig hans arbetsdräkt. Nya lärjungar finns det potentiellt hur många som helst av. Deras hjärtan måste dock väckas av kompetenta herdar och vägledare. Vi bör regelbundet be Gud om nya, heliga präster och alla sorters andliga kallelser. Be gärna tillsammans med barn – kanske hör de då Jesu röst kalla just dem!

Herre, uppväck andliga kallelser i kyrkan – och börja med mig!
--